

Nepozabno slovo

Nadškof dr. Alojzij Šuštar

ZALOŽBA
DRUŽINA

NEPOZABNO SLOVO

Nadžkof dr. Alojzij Šuštar

Uredil: Franci Petrič

Tehnično uredil: Robert Debevec

Fotografije:

Tamino Petelinšek, Gašper Furman, Jože Zadavec, arhiv Družine

Grafična priprava: Družina d. o. o.

Založila: Družina d. o. o.

Za založbo: dr. Janez Gril

Naklada: 2.000 izvodov

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana, 2008

Vse informacije o knjigah založbe Družina
dobite na internetu: **www.druzina.si**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-726.2(497.4):929Šuštar A.
27-726.2-557

NEPOZABNO slovo : nadškof dr. Alojzij Šuštar / [uredil Franci
Petrič ; fotografije Tamino Petelinšek, Gašper Furman, arhiv
Družina]. - Ljubljana : Družina, 2008

ISBN 978-961-222-728-9
1. Petrič, Franci, 1960- 2. Šuštar, Alojzij
239647744

»Poglobite vero!«

»Prej bo kamen teh pečin pozabljen, kot med nami Tvoj spomin pozabljen«, piše na nagrobniku nekega župnika na Gorenjskem. Podobno bi lahko zapisali ob prvi obletnici smrti, ko s knjižico »Nepozabno slovo« obujamo spomine na veličastne prizore poslavljanja in besede ob slovesu velikega sina slovenskega naroda in Cerkve, pokojnega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja.

Nadškof se je zapisal v spomin Slovencev kot pogumen branitelj človekovih pravic pri svobodnem izpovedovanju vere, kot boter demokratizacije, osamosvajanja in mednarodnega priznanja ter kot mož molitve in predan pastir božjega ljudstva pod Triglavom (kamor se je tudi sam povzpел). Ob svoji smrti je še enkrat poglobljeno nagovoril vse Slovence. Nepregledna množica vernih, ki se mu je v dneh slovesa od 29. junija do 2. julija prišla poklonit, je izražala spoštovanje in hvaležnost pa tudi pokazala prepričanje, da ta veliki sin slovenske matere že gleda zarjo nebes.

Praznovanje sv. Petra in Pavla, 29. junija, bo odslej za ljubljansko nadškofijo in Cerkev na Slovenskem vsako leto nosilo poseben pečat spomina nanj. Pomenljiv trenutek njegovega »odhoda k Očetu«, ko je prav ob isti uri njegov naslednik msgr. Alojz Uran posvečeval nove duhovnike, je bilo za mnoge posebno znamenje, da imamo pri Bogu zanesljivega priprošnjika za nove duhovne poklice. Prav ta goreča prošnja krajevne Cerkve za nove duhovne poklice tudi zbira že leto dni vsak prvi četrtek v mesecu mlade na njegovem grobu, kjer z molitvijo in pesmijo preverjajo svojo poklicnost in ohranjajo živ spomin nanj.

Spomin na dragega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja je torej živ. Vsem zapušča tudi pomenljivo naročilo iz oporoke: »Ohranite in poglobite katoliško vero!« To je naša obveza in zaveza in temu naj služi tudi ta knjižica.

FRANCI PETRIČ
urednik

Poslovilni govori

Po prebrani božji besedi – prvo besilo je prebral dijak Zavoda svetega Stanislava, drugo predstavnica nadškofove domače župnije Trebnje – je zbrane v homiliji nagovoril kardinal Rode. »Spoštovani, dragi gospod nadškof Alojzij! Ko se v upanju na srečanje pri Bogu poslavljamo od vas, se vam zahvaljujemo za vašo zvesto službo na čelu ljubljanske nadškofije in Cerkve na Slovenskem, za vaš zgled dobrega pastirja, za vašo brezpogojno vdanost resnici evangelija, za vašo ple-

menito držo Slovence in državljana, in – dovolite to osebno izpoved – za vaše besede spodbude in prijateljsko podporo, ki ste mi jo kot škof posvečevalec svojemu nasledniku nudili v težkih trenutkih mojega službovanja v Ljubljani. Naj vas Gospod kot dobrega in zvestega služabnika sprejme v kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta,« je nagovor sklenil kardinal.

Po maši bi se mnogi »radi z besedami posloveli od pokojnega nadškofa in se mu zahvalili za veli-

Zbogom, gospod nadškof!

*Poslovilne besede in nagovori ob slovesu od nadškofa
dr. Alojzija Šuštarja v dneh od 29. junija do 2. julija*

dr. Roman Globokar, direktor Zavoda sv. Stanislava, v petek, 29. junija

Danes dopoldne je ugasnilo življenje našega g. nadškofa Alojzija Šuštarja. S to sv. mašo se želimo Bogu zahvaliti za dar njegovega življenja. Njegovo plemenito življenje zapušča v zgodovini našega naroda neizbrisen pečat. Bil je duhovni velikan našega časa in hkrati izredno skromen in preprost človek. V svoji oporoki je zapisal: »V Božjem imenu prosim odpuščanja vse, ki sem jih kdaj razžalil, jim kaj hudega storil, jim dal pohujšanje ali jih kako drugače prizadel. Sam nimam nikomur ničesar odpuščati, ker ne vem, da bi mi kdo storil kaj hudega, in do nikogar ne čutim nobene zagrenjenosti. Naj se nas vseh usmili Bog in nas ohrani v svoji ljubezni.«

Velika milost je bila poznati gospoda nadškofa Šuštarja, človeka z neizmerno toplino in notranjim mirom. Že njegova navzočnost je prinašala blagoslov. Bog ga je res vsestransko obdaroval. Velik intelektuallec, marljiv, delaven in hkrati zelo čuteč in občutljiv za vsako obliko nepravilnosti. Bil je eden najbolj prodornih moralnih teologov v pokoncilskem času v vesoljni Cerkvi. Poudarjal je dostojanstvo vsake človeške osebe, prav vsake, saj je vsakdo ustvarjen po Božji podobi. Zato je g. nadškof v vsakem človeku videl najprej samo dobro, nikogar ni izključeval in nikogar zavračal. Bil je odprt za drugače misleče, graditelj mostov med ljudmi različnih prepričanj in pogledov. Verjel je,

da lahko skupaj z Božjo pomočjo gradimo boljši svet. Notranje so ga bolele različne delitve in spori, zato se je tako trudil, da bi prišlo do sprave znotraj našega naroda.

Po dolgih letih zahtevnega dela v tujini in v Sloveniji se je po upokojitvi leta 1997 vrnil v Zavod sv. Stanislava. Ponosen je bil na to, da je »zavodar«, da je pred drugo svetovno vojno že preživel osem let v teh prostorih. Izredno lepe spomine je imel na prvo obdobje zavodskega življenja – same pohvalne besede o profesorjih in vzgojiteljih, hkrati pa še kakšen hudomušen spomin na mladostne dni in na svoje sošolce. Ko je bilo mogoče, je leta 1992 spet obnovil Zavod sv. Stanislava in vzgojno-izobraževalno dejavnost v njem.

Zelo ponosen je bil na nov rod »škofijcev«, čeprav je na nas vse gledal »zviška«. Naselil se je namreč v tretje nadstropje naše mogočne stavbe. Dobesedno je bil naš angel varuh, ki je bdel nad našim delom, se veselil naših uspehov, z nami delil tudi kakšno težko izkušnjo, predvsem pa veliko molil za blagoslov v našem zavodu. Vsak dan – tudi danes – je zjutraj maševal v svojem stanovanju skupaj s sestrami, zvečer pa se je redno udeleževal dijaških svetih maš v kapeli. Ponavljal je, da je evharistija največji dar, ki ga človek lahko prejme v tem življenju. Tudi sicer je bilo v zadnjem času njegovo glavno opravilo molitev. Nadškof Šuštar je bil iskreno pobožen človek in trdna skala duhovnega življenja v naši hiši.

Dolgoletna nadškofova tajnica s. Mira ob krsti s pokojnim nadškofom.

Sožalna brzojavka papeža **Benedikta XVI.**

*Gospodu monsignorju Alojzu Uranu,
ljubljskemu nadškofu*

Sveti oče Benedikt XVI. ob prejetem sporočilu o smrti upokojenega ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja zagotavlja svojo duhovno bližino ob žalosti, ki je prizadela Vašo nadškofijo in vso Cerkev na Slovenskem. Papež se spominja odličnih duhovniških kreposti pokojnega nadškofa ter njegovega rodovitnega škofovskega služenja in velikodušne predanosti božjemu ljudstvu, ki mu je bilo zaupano. Sveti oče prosi Gospoda, naj goreči duši in zaslužnemu pastirju podeli večno plačilo na priprošnjo svetih apostolov Petra in Pavla. V veri v Kristusovo vstajenje podeljuje Vam, gospod nadškof, duhovniškemu zboru, sorodnikom pokojnega in vsem žalujočim tolažilni apostolski blagoslov.

kardinal TARCISIO BERTONE
državni tajnik

Prijatelju v spomin

Velikokrat sva dolge poti prepotovala skupaj, vsak v različnih vlogah, on kot nadškof dostojanstven, spoštljiv, vselej življenjsko veder, razpoložljiv in odprt za vse dobro, meditativen, duhovno ubran pričevalec Cerkev, v odgovorni zavezanosti poslanstvu Cerkev na Slovenskem, jaz najprej sopotnik za volanom, zatem s fotografskim aparatom in beležko v rokah, srečen, kadar sem v

objektiv ujel ustrezno sceno, izsek iz bogoslužnega prizora ali iz srečanj, zatem pa zapisoval kje, kaj, kako, bolj bistveno, manj bistveno; tako sem lovil izrečene besede, vselej z občutkom pastirčka, ki lovi reko v klobuk.

Avgusta leta 1988 ob tisočletnici pokristjanjenja Rusije v Moskvo, Kiev, Leningrad, Zagorsk, Suzdal, Vladimir – s 300 slovenskimi ro-

Na ekumenskem romanju v Rusijo 1988.

Ohranite in poglobite vero!

Duhovna oporoka nadškofa Alojzija Šuštarja

Pri polni zavesti in svobodni odločitvi naredim tole oporoko: Iskreno se zahvaljujem Bogu, Božji Materi Mariji in vsem svojim zavetnikom za milost krščanske vere v katoliški Cerkvi in še posebej za duhovniški poklic.

Zahvalim se vsem ljudem, posebno svojim staršem, bratom in sestram, sorodnikom, vzgojiteljem in učiteljem, prijateljem in sodelavcem in vsem, ki sem jih v življenju srečal.

V Božjem imenu prosim odpuščanja vse, ki sem jih kdaj razžalil, jim kaj hudega storil, jih pohujšal ali jih kako drugače prizadel. Sam nimam nikomur ničesar odpuščati, ker ne vem, da bi mi kdo storil kaj hudega in do nikogar ne čutim nobene zagrenjenosti. Naj se nas vseh usmili Bog in nas ohrani v svoji ljubezni.

Pogreb naj bo čim bolj skromen in izrecno odklanjam vsako cvetje, prosim pa za molitve in sv. maše in dobra dela usmiljenja, kjer koli je potrebno.

Svojega naslednika, vse duhovnike, redovnike in redovnice kakor tudi vse vernike ljubljanske nadškofije in verne Slovence doma in po svetu, še enkrat prosim, da storijo vse in si prizadevajo z vsemi svojimi močmi, da bi slovenski narod ohranil in poglobil katoliško vero, zvestobo Cerkvi in svojo narodno samobitnost in zavest.

Zaupam v Boga in njegovo neskončno usmiljenje in priprošnjo Božje Matere Marije.

Ljubljana Šentvid, 20. julija 1997

Ko Kristus pravi o sebi: Jaz sem življenje, misli na božje življenje, ki nam ga je on prinesel, ki se tu na zemlji začena v veri in milosti in ki bo v večnosti doseglo svojo polnost v neskončni sreči in veselju. Kristus nam oznanja veliko resnico, da naša zadnja usoda ni trpljenje in smrt, ampak sreča in življenje. Če nam lastna izkušnja kaže, je zemeljsko življenje le pot v smrt, da je smrt najbolj gotova in neizogibna, s čimer mora človek računati, in da je z vsakim dnevom bliže smrti, nam pravi naš Odrešenik, da je to samo zunanji videz in da je telesna smrt le vstop v večno življenje.

»Tvojim vernim življenje ne bo odvzeto, ampak le spremenjeno,« molimo v predglasju črne maše. To je ena velikih in tolažilnih resnic, ki jih oznanja krščanstvo in ki jih ne more oznanjati nobena druga verska skupina.

Kristus je s svojo smrtjo na križu premagal smrt in sam stopil v večno življenje in tudi nam prinesel to življenje, kakor molimo v spevu velikonočnega praznika:

»Smrt in življenje sta se borila v čudovitem dvoboju, Gospod življenja je umrl, kraljuje živ.« Velika noč ni praznik trpljenja in smrti, čeprav se s spoštovanjem in s hvaležnostjo spominjamo tudi tega, ampak praznik vstajenja in življenja. Ker je Kristus vstal in živi, bomo vstali in živeli tudi mi, kakor piše sv. Pavel: »Kakor namreč v Adamu si umirajo, tako bodo v Kristusu vsi oživel« (1 Kor 15, 22).

Alojzij Šuštar